

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛЕКСИКОЛОГІЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
Спеціальність – 035 Філологія, спеціалізація – 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша – англійська
Галузь знань – 03 Гуманітарні науки
Освітній ступінь – бакалавр

Розробник:

Воловик Лариса,

к. філол. н., доцент

Гарант ОПП:

Дедушно Алла,

к. філол. н., доцент

Назва навчальної дисципліни   **Лексикологія німецької мови**

вибірковий компонент ОПП

Назва структурного підрозділу

кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

Контактні дані розробників, залучених до викладання

Викладач: **Воловик Лариса**, к. філол. н., доцент.

Контакти:

ауд. 456а, навчальний корпус № 4

e-mail: larysa.volovyk@pdaa.edu.ua

сторінка викладача:

<https://www.pdaa.edu.ua/people/volovik-larisa-borisivna>

Рівень вищої освіти

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність, спеціалізація

035 Філологія, 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Попередні умови для вивчення дисципліни

дисципліни, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Практичний курс другої іноземної мови (німецька)», «Загальна теорія перекладу»

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: полягає у оволодінні студентами системою знань з лексикології як мовознавчої дисципліни, а саме: словниковий склад, функціональні, історико-етимологічні, соціолінгвістичні та стилістичні ознаки лексичних одиниць; розвиток та збагачення словникового складу німецької мови з точки зору семантики, словотвір та запозичення; специфіка німецької фразеології.

Основні завдання навчальної дисципліни: підвищення загальноосвітнього та філологічного рівня студентів; формування у здобувачів вищої освіти здатності до самоосвіти, що дасть їм змогу продовжувати вивчати мову і після закінчення вищого навчального закладу; залучення здобувачів вищої освіти до різноманітної перекладацької діяльності, яка активізує і розвиває увесь спектр їхніх пізнавальних здібностей; допомога здобувачам вищої освіти у формуванні загальних мовленнєвих компетенцій з метою розвитку їх особистої мотивації (цінностей, ідеалів); зміцнювання впевненості здобувачів вищої освіти як користувачів мови; досягнення розуміння важливих і різнопланових міжнародних соціокультурних проблем, для того щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних і академічних ситуацій.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою (англійською та німецькою).

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові:

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови (англійську та німецьку), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними (англійською та німецькою) мовами.

Програмні результати навчання, ПРН:

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 2022				заочна форма 2022			
	усього				усього	серед них		
л		п	с.р.	л		п	с.р.	
Тема 1. Об'єкт лексикології. Етимологічний аналіз сучасного німецького словника.	14	2	4	8	16	2	2	12
Тема 2. Лексикологія як галузь лінгвістики. Основні поняття лексикології. Слова місцевого походження.	14	2	4	8	12	-	-	12
Тема 3. Іноземні елементи в сучасній німецькій мові. Асиміляція запозичень. Етимологічні дублети. Інтернаціональні слова.	12	2	2	8	12	-	-	12

Тема 4. Словотвір у сучасній німецькій мові. Морфологічна структура слова.	12	2	2	8	14	2	-	12
Тема 5. Продуктивні та непродуктивні шляхи словотвору. Афіксація. Структура слова. Класифікація складних слів. Конверсія. Скорочення. Лексичні абревіатури. Акроніми.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 6. Німецька мова як система. Синоніми. Омоніми. Евфемізми. Антоніми. Неологізми. Традиційне лексикологічне групування. Теорія семантичного поля. Тематичні або ідеографічні групи. Гіпоніми.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 7. Фразеологія. Критерії визначення фразеологічних одиниць.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 8. Підходи до класифікації фразеологічних одиниць. Шляхи формування фразеологічних одиниць.	12	2	2	8	10	-	-	10
Тема 9. Стилiстичний аспект фразеології. Прислів'я, приказки, цитування і кліше.	10	-	2	8	10	-	-	10
Тема 10. Варіанти німецької мови. Мова, діалект і акцент. Географічний діалектний континуум. Соціальний діалектний континуум.	10	-	2	8	10	-	-	10
Індивідуальне завдання (контрольна робота)		-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	16	24	80	120	4	2	114

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання для здобувачів вищої освіти 035ФІЛОЛ бд 2022

	Виконання вправ на практичних заняттях		Захист презентації		Виконання тестових завдань		Захист проекту		Разом	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 12	10	16	6	10	8	14	6	10	30	48
ПРН 17	10	16	6	10	8	14	6	10	30	52
Разом	20	32	12	20	16	28	12	20	60	100

Форми контролю результатів навчання для здобувачів вищої освіти 035ФІЛОЛ бз 2022

	Виконання вправ на практичних заняттях		Захист презентації		Виконання тестових завдань		Захист проекту		Разом	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 12	10	16	6	10	8	14	6	10	30	48
ПРН 17	10	16	6	10	8	14	6	10	30	52
Разом	20	32	12	20	16	28	12	20	60	100

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
для здобувачів вищої освіти 035ФІЛОЛ_бд_2022
денної форми навчання**

Назва теми	Виконання вправ на практичних заняттях	Захист презентації	Виконання тестових завдань	Захист проекту	Разом
Тема 1. Об'єкт лексикології. Етимологічний аналіз сучасного німецького словника.	4	2		-	6
Тема 2. Лексикологія як галузь лінгвістики. Основні поняття лексикології. Слова місцевого походження.	4	2		-	6
Тема 3. Іноземні елементи в сучасній німецькій мові. Асиміляція запозичень. Етимологічні дублети. Інтернаціональні слова.	3	2		-	5
Тема 4. Словотвір у сучасній німецькій мові. Морфологічна структура слова.	4	2		-	6
Тема 5. Продуктивні та непродуктивні шляхи словотвору. Афіксація. Структура слова. Класифікація складних слів. Конверсія. Скорочення. Лексичні аббревіатури. Акроніми.	4	2		-	6
Тема 6. Німецька мова як система. Синоніми. Омоніми. Евфемізми. Антоніми. Неологізми. Традиційне лексикологічне групування. Теорія семантичного поля. Тематичні або ідеографічні групи. Гіпоніми.	4	2		-	6
Тема 7. Фразеологія. Критерії визначення фразеологічних одиниць.	4	2		-	6

Тема 8. Підходи до класифікації фразеологічних одиниць. Шляхи формування фразеологічних одиниць.	4	2	21	-	27
Тема 9. Стилiстичний аспект фразеологiї. Прислiв'я, приказки, цитування i клiше.	4	2			6
Тема 10. Варіанти німецької мови. Мова, діалект і акцент. Географічний діалектний континуум. Соціальний діалектний континуум.	4	2		20	26
Разом	39	20	21	20	100

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
для здобувачів вищої освіти 035ФІЛОЛ_бз_2020**

Назва теми	Схема нарахування балів з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти 035ФІЛОЛ_бз_2020				
	Виконання вправ на практичних заняттях	Захист презентації	Виконання тестових завдань	Захист проекту	Разом
Тема 1. Об'єкт лексикології. Етимологічний аналіз сучасного німецького словника.	4	2		-	6
Тема 2. Лексикологія як галузь лінгвістики. Основні поняття лексикології. Слова місцевого походження.	4	2		-	6
Тема 3. Іноземні елементи в сучасній німецькій мові. Асиміляція запозичень. Етимологічні дублети. Інтернаціональні слова.	3	2		-	5
Тема 4. Словотвір у сучасній німецькій мові. Морфологічна структура слова.	4	2		-	6
Тема 5. Продуктивні та непродуктивні шляхи словотвору. Афіксація. Структура слова. Класифікація складних слів. Конверсія. Скорочення. Лексичні аббревіатури.	4	2		-	6

Акроніми.					
Тема 6. Німецька мова як система. Синоніми. Омоніми. Евфемізми. Антоніми. Неологізми. Традиційне лексикологічне групування. Теорія семантичного поля. Тематичні або ідеографічні групи. Гіпоніми.	4	2		-	6
Тема 7. Фразеологія. Критерії визначення фразеологічних одиниць.	4	2		-	6
Тема 8. Підходи до класифікації фразеологічних одиниць. Шляхи формування фразеологічних одиниць.	4	2	21	-	27
Тема 9. Стилiстичний аспект фразеології. Прислів'я, приказки, цитування і кліше.	4	2			6
Тема 10. Варіанти німецької мови. Мова, діалект і акцент. Географічний діалектний континуум. Соціальний діалектний континуум.	4	2		20	26
Разом	39	20	21	20	100

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:
<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, словники, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

1. Воловик Л. Б., Дедухо А. В. Структурно-семантичні особливості префіксальних дієслів у німецькій економічній термінології. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія». Вип. 11 (79) 2021. С. 53–56.
2. Воловик Л. Б., Савенкова О. О., Сахарова Л. М. Словотвірні потенції твірних основ префіксальних дієслів на рівні утворення безафіксно-похідних іменників у німецькій економічній термінології. Філологічні науки: зб. наук. праць. Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка. 2019. Вип. 30. С. 63–68.
3. Гінка Б. Лексикологія німецької мови. Навчальний посібник. Київ: Навчальна книга-Богдан, 2018. 420 с.
4. Левицький В. В. Лексикологія німецької мови. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2019. 392 с.